

Slobodný prístup k informáciám v samospráve

Mgr. Kristína Lavičková

Obsah:

- Právny základ práva na informácie
- Postup sprístupňovania informácií
- Novela zákona o slobode informácií
- Výzvy a problémy v praxi

Právny základ práva na informácie

- Ústava SR; čl. 26 ods. 1,2
- Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobode informácií
- Zákon č. 401/2024 Z. z., ktorým sa mení zákon o slobode informácií; **01.03.2025**

Zákon č. 211/2000 Z. z.

- **Povinné osoby** - ŠO, obce, VÚC, FO / PO
- **Informácia** - akýkoľvek obsah v akejkolvek forme zaznamenaný na akomkoľvek hmotnom nosiči, najmä obsah písomného záznamu v listinnej podobe, obsah písomného záznamu uloženého v elektronickej podobe alebo obsah záznamu v zvukovej, obrazovej alebo audiovizuálnej podobe.

Povinné zverejňovanie informácií § 5 zákona č. 211/2000 Z. z.; spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci; miesto, čas a spôsob, akým možno získavať informácie; postup vybavovania žiadostí; sadzobník správnych poplatkov atď.

Povinne zverejňovaná zmluva - písomná zmluva, uzaviera povinná osoba a obsahuje informáciu, ktorá sa získala za finančné prostriedky, s ktorými hospodária právnické osoby verejnej správy, alebo sa týka používania týchto finančných prostriedkov, nakladania s majetkom obce ...

- zverejnenie **cez register** Úradu vlády SR
- zverejnenie **mimo registra** - webové sídlo obce bezodkladne po uzavretí zmluvy alebo po doručení súhlasu príslušného orgánu, Obchodný vestník
- prvé zverejnenie zmluvy je rozhodujúce
- **3 mesiace** - absencia zverejnenia = zmluva sa neuzatvorila
- nepretržite počas existencie záväzku / minimálne 10 r.
- účinnosť = **deň nasledujúci po dni zverejnenia**

„čo nie je tajné, je verejné“

- obmedzenia prístupu k informáciám - § 8 - 11 zákona č. 211/2000 Z. z.;
- utajované skutočnosti, daňové a bankové tajomstvo; informácie dotýkajúce sa osobnosti a súkromia FO a osobné údaje FO; obchodné tajomstvo; informácie, ktorých sprístupnením možno porušiť ochranu duševného vlastníctva ustanovenú osobitným predpisom atď.

Postup sprístupňovania informácií

- žiadosť - písomne, ústne, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom
- kto, komu, čo sa žiada, spôsob sprístupnenia
- výzva na odstránenie väd podania; odloženie, postúpenie, odmietnutie, rozhodnutie zápisom
- **8 / 15** pracovných dní, lehotu možno predĺžiť

- odvolanie - 15 dní odo dňa doručenia
- obecný úrad - odvolací orgán starosta
- rozhodnutie o odvolaní do 15 dní odo dňa doručenia odvolania
- evidencia žiadostí (dátum podania, obsah a spôsob podania informácie, výsledok vybavenia žiadosti, opravný prostriedok)
- informácie sa sprístupňujú **bezplatne do 28.02.2025** - (s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadovážením technických nosičov a s odoslaním informácie žiadateľovi.)

Novela zákona o slobode informácií

- zákon č. 401/2024 Z. z., účinný od 01.03.2025
- zavádza sa **poplatková povinnosť** pre žiadateľa
- **zmena lehoty** na vybavenie žiadosti z 8 na 12 pracovných dní
- povinná osoba **môže** požadovať aj úhradu účelne vynaložených nákladov za **mimoriadne rozsiahle vyhľadávanie** informácií

§ 14 sa dopĺňa odsekmi 6 a 7, ktoré znejú:

(6) Ak povinná osoba bude za poskytnutie informácie požadovať úhradu podľa § 21 ods. 1 druhej vety, písomne oznámi túto skutočnosť spolu s výškou úhrady žiadateľovi v lehote do 5 pracovných dní. Z oznámenia musí byť zrejmé, na základe akých skutočností a akým spôsobom bola výška úhrady povinnou osobou vyčíslená. **Žiadateľ môže** proti vyčísleniu úhrady **podať námietku**, o ktorej **rozhodne odvolací orgán** tak, že vyčíslenie úhrady potvrdí alebo zníži, ak povinná osoba nevyhoví námietke.

(7) Poskytnutie informácie podľa odseku 6 je podmienené zaplatením úhrady požadovanej povinnou osobou. Ak žiadateľ do siedmich dní odo dňa doručenia oznámenia podľa odseku 6 túto úhradu nezaplatí a zároveň nepodá námietku, povinná osoba žiadosť odloží. Odo dňa odoslania oznámenia podľa odseku 6 až do dňa pripísania úhrady na účet povinnej osoby lehota podľa § 17 ods. 1 a 2 neplynie.

Výzvy a problémy v praxi

- neochota niektorých samospráv poskytovať informácie (odmietanie žiadosti bez právneho základu, byrokratická obštrukcia - osobná účasť, úhrada poplatkov)
- zneužívanie práva na informácie (šikanózne žiadosti)
- nedostatočné technické zabezpečenie na elektronické zverejňovanie údajov (absencia web stránky, zverejňovanie scanov v nevyhľadávateľnom formáte)
- zatajovanie informácií a zlé interpretácie zákona (dochádza k účelovému obmedzeniu informácií)

Ďakujem za pozornosť